

شورای عالی حوزه علمیه ی قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه ی قم

مدرسه علمیه حضرت نرجس سلام الله علیها شهرستان یزد

عنوان

ویژگی های یک طلبه موفق

استاد راهنما

سرکار خانم زارع

پژوهشگران

طاهره خواجه پور، زهرا زارع ، راضیه جعفری

پاییز ۹۶

بسم الله الرحمن الرحيم

تقدیر و تشکر

به مصداق آیه « لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق » بسی شایسته است از استاد فرهیخته سرکار خانم زارع که با کرامتی چون خورشید سرزمین دل را روشنی بخشیدند و گلشن سرای علم و دانش را با راهنمایی های کارساز و سازنده بارور ساختند تقدیر و تشکر نماییم .

تقدیم به

خانواده ای که برترین زن عالم را به والاترین اوصیای الهی پیوند زد تا شریف ترین انسان ها را در دامن خویش پروراند به
امید روزی که یازدهمین ثمره این پیوند ، عدالت ، معنویت ، امنیت را در روان همه انسانها جوشش دهد .

دوران طلبگی از مهم ترین و حساس ترین دوره های زندگی شخص طلبه به شمار می رود ، زیرا در این دوران با اطلاعات جدید با راه و روش درست زیستن آشنا می شود و در این مسیر برای شکل دادن یک شخصیت متکی به خود و اسلامی گام بر می دارد .

از جمله راه های بسیار مهم و موثر برای یک طلبه در رسیدن به هدفش (موفقیت) شناخت راه درست و آشنایی با ویژگی های کاربردی در این راه است ، که مطابق این ویژگی ها با حذف رذیله ها و کسب فضیلت های اخلاقی و رفتاری با داشتن یک برنامه ی خوب ان شالله به هدف والای خود می رسد .

طلبه موفق طلبه ای است که در بعد فردی در زمینه نظری دارای ویژگی هایی همچون علم و دانش ، اعتقادات صحیح و در زمینه علمی دارای رشد فضائل اخلاقی همچون صداقت ، احسان و... به طور کلی تربیت دینی باشد .

طلبه موفق طلبه ای است که در بعد اجتماعی در نشر معارف و دانش مذهبی کوشا بوده و در راستای ارزش های دینی و رشد فضائل اخلاقی جامعه قدم بردارد

کلید واژه : طلبه ، موفقیت ، فردی ، اجتماعی

فرمایند : « حق دوست این است که با او مصاحبت ، بخشندگی و احسان داشته باشی تا جایی که برای تو راه باز است ، و اگر نتوانستی حد اقل نسبت به او انصاف را رعایت کنی و همانطور که تو را مورد تکریم و احترام قرار می دهد او را اکرام و احترام کن و آنگونه که در حفظ و نگه داری تو می کوشد در نگه داری او کوشا باشی ، بر خود لازم دانی که خیر خواه و نگهدار و پشت و پناه او باشی در اطاعت پروردگارش به او کمک نمایی که تصمیم بر معصیت و نافرمانی خدا نگیرد سپس بر او مایه رحمت باشی و عذاب بر او نباشی .»^۱

۲-۵- حق اهل ذمه

حق اهل ذمه حکمش این است که از آنها بپذیری آنچه را که خدا پذیرفته و آن ذمه و عهدی است که خدا برای آنها مقرر داشته به آن وفادار باشید و آنها را بدان حواله کنی و در معامله با آنها به حکم خدا عمل کنی و به مراعات اینکه در پناه اسلام اند و برای وفای به عهد خدا و رسولش به آنها ستم نکنید .

اهل ذمه عبارت هستند از غیر مسلمانی که با وجود آنکه اسلام به آنان عرضه شده مسلمان نمی شوند و ترجیح می دهند که عقاید مذهبی خود را حفظ کنند . آنان در پناه حکومت اسلامی زندگی می کنند و طی قرارداد و معاهد مشخصی که در فقه به آنها ذمه گفته می شود با مسلمانان در مملکت اسلامی تشکیل امت واحدی را می دهند بدون اینکه کسی معترض آنها شودند و در جامعه اسلامی زندگی می کنند به شرطی که در برابر حمایت حکومت اسلامی از آنان مقررات جامعه اسلامی را رعایت کنند و مالیات بپردازند .

از آنجا که اهل ذمه بخشی از حکومت اسلامی را تشکیل می دهند امام سجاد علیه السلام به حقوق آنها پرداخته و می فرماید که آنان با عهد و پیمانی که به آن متعهد شده اند در پناه اسلام هستند و به مسلمانان تاکید می کند که مبادا عهد آنها را بشکنید و به آنها ستم کنید . حضرت در این فراز به رعایت حکم خداوند در برابر

۱- حیدری نراقی علی محمد ، شرح نراقی ، رساله حقوق امام سجاد علیه السلام ص ۵۱۳

اهل ذمه درباره اصول معامله نیز تاکید می فرماید ، چرا که آنان با رسول خدا در عهد و پیمان هستند .^۱

با توجه به ویژگی های فردی و اجتماعی طلبه موفق به این نتیجه رسیدیم ، طلبه زمانی موفق است که در بعد فردی دارای ویژگی هایی چون علم و دانش ، اعتقادات قوی ، فضایل اخلاقی و ... تربیت دینی باشد، طلبه با استفاده از عقل می تواند دین را به خوبی بشناسد و معلومات لازم را از راه علم و دانش کسب نماید و تا اعتقاداتش قوی شود و با بصیرت روشنفکری همه ی اقداماتش را در مسیر ثمر بخش قرار دهد و خود و کسانی که از او پیروی می کنند را به سر منزل مقصود برساند همچنین با رعایت شئون اخلاقی از جمله تقوا ، پرهیز کاری ، اخلاص در همه ی امور و توکل به خدا به نشر و معارف اسلامی پردازد .

برای رسیدن به این هدف طلبه باید در بعد اجتماعی اخلاق داشته باشد و احترام دیگران را حفظ کند تا مردم از دور او پراکنده نشوند ، به سخنانش گوش فرا دهند و این سخنان برای آنان موثر و ارزشمند واقع شود . همچنین طلبه محرم اسرار مردم باشد تا اعتماد دیگران را به خود و دین اسلام جلب نماید و به هدف والای خود دست یابد که نشر معارف اسلامی و تبلیغ دین اسلام است دست یابد ، زیرا شغل طلبگی شغل حساس و بسیار مهمی است که با دین و دیانت مردم سر و کار دارد و هر گونه کوتاهی پیامدهای جبران ناپذیری به دنبال دارد و بعضا گرفتاری های آخرتی را به ارمغان می آورد و همین باعث می شود طلبه به هدف اصلی خودش نرسد .

فهرست منابع

۱- قرآن کریم

۲- نهج الفصاحه

۳- مصباح یزدی محمد تقی ، به سوی او ، انتشارات مؤسسه امام خمینی رحمه الله علیه ، ۱۳۸۶

۴- علامه مجلسی ، بحار الانوار ، چاپ دوم ، بیروت ۱۴۰۳ ق

۵- فیض کاشانی ، محمد بن شاه مرتضی ، المحججه البیضاء فی تهذیب الاحیاء ، جلد ۸ مؤسسه نشر الاسلامی ، چاپ

چهارم ، ۱۳۷۶ ش

۶- محمد مهدی ری شهری ، میزان الحکمه ، جلد ۳

۷- علی محمد حیدری نراقی ، شرح نراقی ، رساله حقوق امام سجاد علیه السلام ،

۸- محمد علی حیدری ری شهری ، میزان الحکمه ، جلد ۴

- ۹- شاکر برخوردار فرید ، آداب الطلاب ، مؤسسه انتشاراتی لاهوت ، ۱۳۹۴
- ۱۰- شاکر برخوردار فرید ، آفات الطلاب ، مؤسسه انتشاراتی لاهوت ، ۱۳۸۵
- ۱۱- قنبر علی تیموری ، کوله پشتی طلبگی ، ۱۳۸۹
- ۱۲- عبد النبی قیم ، لغت نامه ، فرهنگ معاصر عربی _فارسی ، ۱۳۸۴
- ۱۳ - نویسنده براین تریسی ، مترجم مهندس علی اکبر قاری نیت ، کتاب صد قانون شکست ناپذیر موفقیت در کار و زندگی ، جلد ۲ ، نشر آزمون